

METİN TAHLİLLERİ I

1. ÜNİTE: ELEŞTİREL OKUMA

- **Bu ünite**
 - Eleştirel okumanın önemini kavrayacaksınız.
 - Eleştirel okuma yapmak için gereken okuma tekniklerini ayırt edeceksiniz.
 - Okuma öncesinde, okuma sırasında ve okuma sonrasında yapılması gerekenleri öğrenecek ve okumanın bütüncül bir süreç olduğunu fark edeceksiniz.

Diğer sayfaya geçmeden önce aşağıdaki sorunun cevabını düşünerek kendinizce bir okuma tanımı yapınız.

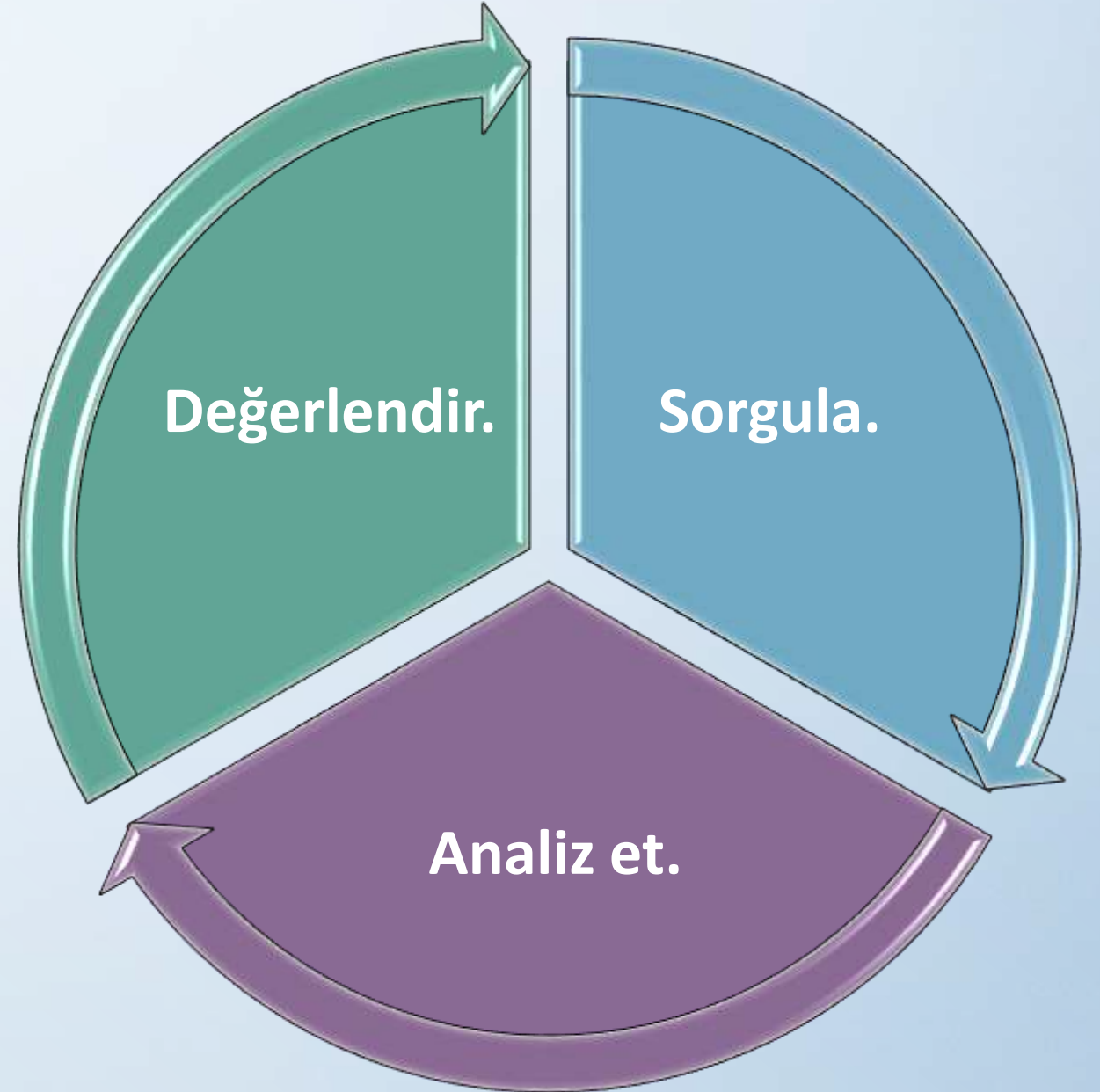
Ünlü düşünür Goethe'nin (Göte) «Okumayı öğrenmek sanatların en gücüdür. Ben bu işe yaşamımın seksen yılını verdim yine de tam olarak öğrendiğimi söyleyemem.» cümlesi size okumakla ilgili neler düşündürüyor? Düşüncelerinizi paylaşınız.

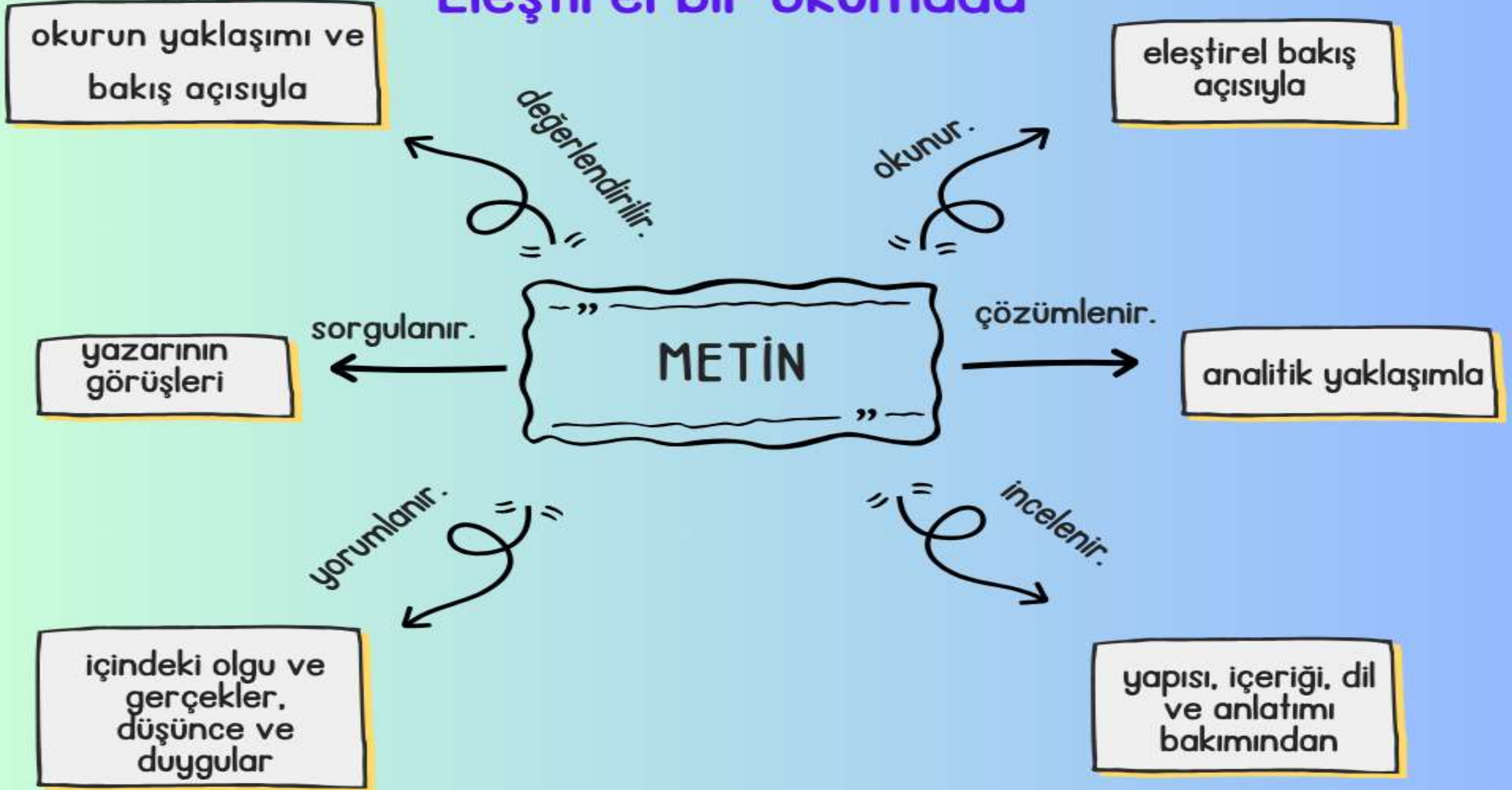
ELEŞTİREL OKUMA NEDİR?

Eleştirel okuma, bir metni **sorgulayarak, analiz ederek ve değerlendirerek** okuma sürecidir.

Eleştirel bir okumada

Eleştirel bir okur, metni okurken aşağıdaki soruların cevaplarını aramalıdır:

- Bu metnin iddiası nedir?
- Metinde düşünceler nasıl desteklenmiş, hangi kanıtlara başvurulmuştur?
- Varsayımların, bakış açılarının altında yatan gerekçeler nelerdir?
- Metin etkili, gerçekçi, ikna edici ve tutarlı mıdır?
- Kendi tezimi geliştirmek için metni nasıl kullanabilirim?

ELEŞTİREL OKUMANIN ÖNEMİ NEDİR?

Eleştirel okuma; bilgiyi doğru bir şekilde **anlama**, **eleştirel düşünme** becerilerini geliştirme, farklı bakış açılarını **değerlendirme** ve **bilgiyi daha etkili bir şekilde kullanma** becerilerini kazandırır. Bu nedenle, kişisel gelişim, akademik başarı ve etkili iletişim için önemlidir.

Anlamak için analiz et.

Metni parçalara ayırarak çözümlenmek, derinlemesine anlama yetinizi geliştirir.

Bilgiyi olduğu gibi kabul etmek yerine sorgulamak, eleştirel düşünme becerinizi geliştirir.

Sorgula.

Metinlerde karşılaştığınız farklı görüşler, bakış açınızı zenginleştirir.

Empati kur.

Metinler hakkında değerlendirme yapmak, kendinizi daha iyi ifade etmenizi sağlar.

Düşüncelerini ifade et.

**ELEŞTİREL OKUMA
BİLİNCİ KAZANMAK
İÇİN NELER
YAPILABİLİR?**

Eleştirel okuma, günlük hayatımızda karşılaştığımız metinleri sorgulamamızı ve değerlendirmemizi sağlar. Bu nedenle eleştirel okuma becerilerinin geliştirilmesi çok önemlidir.

Zaman içinde davranış hâline getirilebilecek birtakım etkinliklerle eleştirel okuma bilinci kazanabilirsiniz.

Farkındalık
oluşturunuz.

Sorgulayınız.

Çelişkileri
belirleyiniz.

Farklı bakış
açıları edininiz.

ELEŞTİREL
OKUMA BİLİNCİ
NASIL
GELİŐTİRİLİR?

Eleştirilerinizi
ifade ediniz.

Okuma
alışkanlığı
edininiz.

Empati kurunuz.

Kanıtları
değerlendiriniz.

FARKINDALIK

- Okuduğunuz metinlere daha dikkatli ve eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşınız.
- Metni sadece yüzeyde değil derinlemesine analiz etmeye çalışınız.

SORGULAYICI YAKLAŞIM

- Metinleri, doğru bilgi olarak değil sorgulanabilir bir bilgi kaynağı olarak görünüz.
- "Bu bilgi doğru mu, neden doğru veya yanlış olabilir?" gibi sorular sorunuz.

ÇELİŐKİLER

- Metinlerdeki çeliŐkileri ve tutarsızlıkları, farklı kaynaklardan yararlanarak belirlemeye çalışınız.
- Belirlediğiniz çeliŐkileri analiz ederek sorgulayınız.

BAKIŞ AÇILARI

- Metni okurken farklı bakış açılarını da göz önünde bulundurunuz.
- Farklı perspektiflerden metni değerlendirerek daha kapsamlı bir analiz yapınız.

KANITLAR

- Yazarın sunduğu kanıtların güvenilirliğini, geçerliğini ve tutarlığını sorgulayınız.
- Kanıtların kaynaklarını ve yöntemlerini inceleyiniz.

EMPATİ

- Metinlerdeki duygusal ve sosyal içerikleri çözümleyiniz.
- Yazarla, metindeki kişilerle empati kurarak metindeki duygusal ve insanı boyutları değerlendiriniz.

OKUMA ALIŐKANLIĐI

- Eleştirel okuma bilincini sürekli olarak geliştirmek için düzenli olarak okuma yapınız.
- Farklı türlerde metinler okuyarak farklı analiz ve değerlendirmeler yapınız.

ELEŞTİREL İFADE ETME

- Okuduğunuz metinlerle ilgili eleştirel düşüncelerinizi not alınız.
- Değerlendirmelerinizi tartışarak ya da yazılı olarak paylaşınız.

**ELEŞTİREL OKUMADA
HANGİ TEKNİKLERİ
KULLANABİLİRSİNİZ?**

Eleştirel okumada bilgi edinme, öğrenme ve anlama süreçlerini daha etkili kılan birtakım okuma teknikleri kullanılır.

Sesli Okuma

Bir metni **yüksek sesle okuma** ve **dinleme** sürecini içeren bir okuma tekniğidir. Bu teknik; metni daha etkili bir şekilde **anlamak**, metne **odaklanmak** ve bilgiyi **hatırlamak** için kullanılır. Sesli okuma tekniği, özellikle karmaşık veya detaylı metinleri anlama ve öğrenme sürecini iyileştirmek için kullanılır.

Sesli okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama ve Kavrama	Odaklanma ve Dikkat	Telaffuz ve Diksiyon
Metni daha iyi anlamamanızı sağlar.	Dikkat ve odaklanma becerilerinizi geliştirir.	Doğru telaffuz ve diksiyon iletişim becerilerinizi güçlendirir.
Akıcılık	Öz Güven	Dil Becerileri
Okuma hızınızı artırır ve daha akıcı okumanıza katkıda bulunur.	Okuma becerilerinizin geliştiğini görmek, öz güveninizi artırır.	Kelime dağarcığınızı ve dili kullanma becerinizi geliştirir.

Sesli okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Yavaş ve anlaşılır bir sesle okuyunuz: Her kelimeyi açıkça ifade ederek okumaya dikkat ediniz. Bu sayede metni daha iyi anlayabilirsiniz.

Vurgu ve tonlamaya dikkat ediniz: Önemli kısımları vurgulayarak ve duyguları ifade eden bir ton kullanarak metni daha etkili bir şekilde iletebilirsiniz.

Anlamak için ara veriniz: Metni okurken önemli noktalarda, bölümler arasında kısa duraklamalar yapınız ve metnin anlamını değerlendiriniz.

Tekrar ediniz: Metni sesli olarak okuduktan sonra önemli noktaları tekrar ediniz. Önemli bilgileri tekrar etmek, öğrenme sürecini pekiştirir.

Not alınız: Okurken ana fikirleri veya önemli gördüğünüz bilgileri not etmek, bilginin hafızada kalmasına yardımcı olur.

Sessiz Okuma

Bir metni seslendirmek yerine metindeki anlama **zihinsel olarak odaklanılan** tekniktir. Sessiz okuma tekniği, okuma becerilerini geliştirmek, bilgi edinme s¼recini iyileştirmek ve öğrenme verimliliğini artırmak amacıyla kullanılır.

Sessiz okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Hız ve Verimlilik	Odaklanma ve Dikkat	Anlama ve İnceleme
Okuma hızınızı artırır ve bilgiyi daha kısa sürede işlemenizi sağlar.	Metne daha dikkatli odaklanmanızı kolaylaştırır.	Metni derinlemesine anlamanızı ve analiz etmenizi sağlar.

Bellek	Dil Becerileri
Öğrenilen bilgilerin bellekte kalıcı hâle gelmesine yardımcı olur.	Kelime dağarcığınızı geliştirebilir, cümle yapılarını daha iyi kavrayabilirsiniz.

Sessiz okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

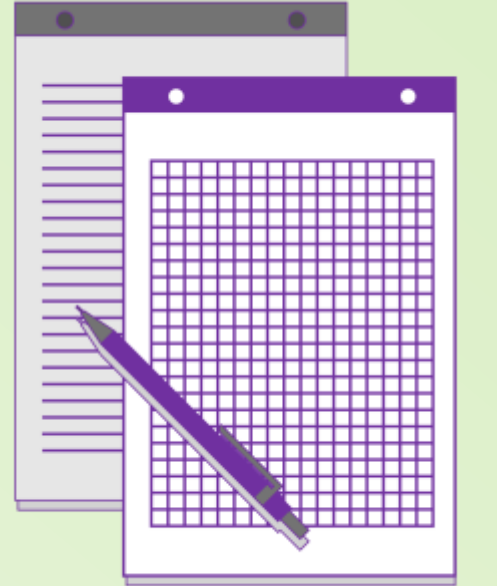
Odaklanınız: Dikkatinizi dağıtabilecek dış etkenleri en aza indirgeyiniz. Telefonunuzu sessize almak, rahatsız edici sesleri önlemek veya sessiz bir çalışma ortamı oluşturmak bu noktada size yardımcı olabilir. Kelimeleri zihinsel olarak seslendirmeden anlamaya çalışınız. Metnin ana fikrini ve önemli noktalarını anlamaya odaklanınız.

Dinlenmek için mola veriniz: Gözlerinizi uzak bir noktaya odaklayarak dinlendiriniz veya kısa bir yürüyüş yapınız.

Tekrar ediniz: Metni sesli olarak okuduktan sonra önemli noktaları tekrar ediniz. Bu, bilginin hafızada kalıcılığını artırabilir.

Not alınız: Daha sonra metni hatırlamak amacıyla önemli bilgileri veya metnin ana fikrini not alınız.

Tam Okuma

Bir metni **tamamen ve detaylı** bir şekilde okumayı içeren bir tekniktir. Bu teknikte, metnin **her bir kelimesi ve cümlesi** dikkatlice **incelenir**, anlamı kavranmaya çalışılır ve içerik üzerinde derinlemesine düşünülür. Anlaşılması zor metinler için bu teknik kullanılır.

Tam okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama ve Analiz	Bilgi Edinme
Metnin detaylarına odaklanarak içeriği daha iyi kavrar ve metni derinlemesine anlarsınız.	Metnin içeriğini tam olarak anlamanız, öğrenme sürecinizi geliştirir ve bilgiyi daha kalıcı hâle getirir.
Eleştirel Düşünme	Dil Becerileri
Metindeki argümanları değerlendirerek eleştirel düşünme becerinizi geliştirirsiniz.	Tam okuma tekniği ile kelime dağarcığınızı geliştirir, cümle yapılarını daha iyi kavrarsınız.

Tam okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Odaklanınız: Tam okuma sırasında dikkatinizi metne odaklayınız. Sessiz bir ortam seçerek odaklanma becerinizi artırabilirsiniz.

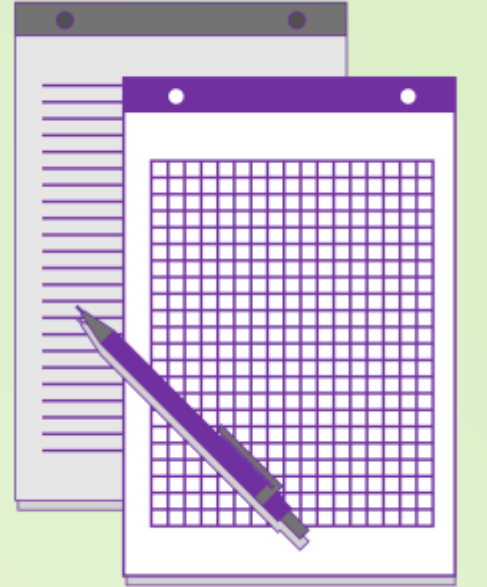
Yavaş ve dikkatli okuyunuz: Metni yavaş ve dikkatli bir şekilde okuyunuz. Her kelimeyi ve cümleyi anlamaya çalışınız, detaylara dikkat ediniz.

Anlamaya yoğunlaşınız: Kelimelerin anlamlarını bağlamdan belirlemeye ve metnin içeriğini kavramaya çalışınız.

Tekrar ediniz: Metni bir kez tam okuma tekniği ile okuduktan sonra önemli bölümleri tekrar ediniz.

Not alınız: Önemli bölümleri not alarak bilgiyi kalıcı hâle getiriniz.

Seçerek Okuma

Bir metni **hızlıca taramak** ve önemli bilgileri seçerek bu **bölgümlere odaklanmak** için kullanılan bir tekniktir. Bu teknikte belirli bölümler seçilerek derinlemesine incelenir. Özellikle zaman kısıtlı olduğunda ve yoğun bir okuma materyaliyle karşılaşıldığında kullanılır.

Seçerek okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Hızlı Bilgi Edinme

Metni hızlıca taramak ve önemli bilgileri belirlemek zaman yönetimi açısından önemli bir avantaj sağlar.

Odaklanma

Metnin belirli bölümlerine odaklandığınız için önemli bilgileri kaçırmadan metni analiz edersiniz.

Ana Düşünceyi Belirleme

Metnin ana düşüncesini, önemli noktalarını belirlemeniz, metni daha hızlı anlamanızı kolaylaştırır.

Verimlilik

Gereksiz detaylardan kaçınmak, önemli bilgileri öncelikli olarak ele almanızı sağlar.

Seçerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Önemli bilgileri belirleyiniz: Ana fikirleri, ana başlık ve alt başlıkları, vurgulanan ifadeleri seçerek okuyunuz.

Dikkat dağıtan unsurlardan kaçınınız: Gereksiz detaylara takılmadan metni hızlıca taramaya odaklanınız.

Hızlı okuyunuz: Seçerek okuma, hızlı bir okuma tekniğidir. Bu nedenle okuma hızınızı artırmaya çalışınız ancak metnin anlamını kaybetmemeye dikkat ediniz.

Not alınız: Önemli bölümleri seçerek not alınız. Böylece öğrenme sürecinizi pekiştirebilirsiniz.

Güdümlü Okuma

Belirli **bir hedefe** veya **amaca yönelik** olarak metnin analiz edilmesini ve içeriğinin **derinlemesine incelenmesini** sağlayan tekniktir. Bu teknikte, okuyucu önceden belirlenmiş bir amaca göre okuma yapar.

Güdümlü okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama ve Analiz	Önemli Bilgileri Belirleme
Metni bir amaç doğrultusunda kapsamlı bir şekilde analiz eder ve anlarsınız.	Metni tararken önemli bilgileri belirlersiniz.

Eleştirel Düşünme
Metindeki argümanları değerlendirerek eleştirel düşünme becerinizi geliştirirsiniz.

Güdümlü okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Amaç belirleyiniz: Hangi bilgilere ulaşmak istediğinizi göz önünde bulundurarak bir okuma amacı belirleyiniz.

Hedefe odaklanınız: Gereksiz detaylardan kaçınınız ve hedefe yönelik bilgileri seçmeye çalışınız.

Eleştirel düşününüz: Metni, eleştirel bir bakış açısıyla incelemeye çalışınız. Fikirleri, argümanları ve kanıtları değerlendirerek kendi düşüncelerinizi oluşturunuz.

Not alınız: Hedefe ulaşma sürecinizi hızlandırmak ve gerektiğinde metni tekrar hatırlamak için not alınız.

Serbest Okuma

Metnin **özgürce** ve **esnek** bir şekilde okunmasını ve metnin akışına göre hareket edilmesini sağlayan bir tekniktir. Bu teknikte, okuyucu metni belirli bir amaca bağlı olmadan **keyif alarak** okur ve metnin içeriğini daha geniş bir bakış açısıyla değerlendirir.

Serbest okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Keyif Alarak Okuma

Metni keyifle okur ve daha rahat bir şekilde değerlendirirsiniz.

Genel Bakış Açısı

Metnin akışına göre hareket ettiğiniz için içeriği daha geniş bir bakış açısı ile ele alırsınız.

Dil Becerilerini Geliştirme

Kelime dağarcığınızı geliştirir, cümle yapılarını anlar ve dilin akışını daha iyi kavrarsınız.

Odaklanma

Metne dikkatinizi vererek ve içeriğe odaklanarak okuma sürecini daha verimli hâle getirirsiniz.

Seçerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Önemli bilgileri belirleyiniz: Ana fikirleri, başlık altındaki alt başlıkları veya vurgulanan ifadeleri seçerek okuyunuz.

Dikkat dağıtan unsurlardan kaçınınız: Gereksiz detaylara takılmadan metni hızlıca taramaya odaklanınız.

Hızlı okuyunuz: Seçerek okuma, hızlı bir okuma tekniğidir. Bu nedenle okuma hızınızı artırmaya çalışınız ancak metnin anlamını kaybetmemeye dikkat ediniz.

Not alınız: Önemli bölümleri seçerek not alınız. Böylece öğrenme sürecinizi pekiştirebilirsiniz.

Seçerek Okuma

Bir metni **hızlıca taramak** ve önemli bilgileri seçerek bu bölümlere odaklanmak için kullanılan bir tekniktir. Bu teknikte **belirli bölümler** seçilerek **derinlemesine** incelenir. Özellikle zaman kısıtlı olduğunda ve yoğun bir okuma materyaliyle karşılaşıldığında kullanılır.

Seçerek okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Hızlı Bilgi Edinme

Önemli bilgileri hızlıca belirler ve zamandan tasarruf sağlarsınız.

Odaklanma

Metnin belirli bölümlerine odaklandığınız için önemli bilgileri kaçırmadan metni analiz edersiniz.

Ana Düşünceyi Belirleme

Metnin ana düşüncesini, önemli noktalarını belirler, metni daha hızlı anlarsınız.

Verimlilik

Gereksiz detaylardan kaçınarak önemli bilgileri öncelikli olarak ele alırsınız.

Seçerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Önemli bilgileri belirleyiniz: Ana fikirleri, başlık altındaki alt başlıkları veya vurgulanan ifadeleri seçerek okuyunuz.

Dikkat dağıtan unsurlardan kaçınınız: Gereksiz detaylara takılmadan metni hızlıca taramaya odaklanınız.

Hızlı okuyunuz: Seçerek okuma, hızlı bir okuma tekniğidir. Bu nedenle okuma hızınızı artırmaya çalışınız ancak metnin anlamını kaybetmemeye dikkat ediniz.

Not alınız: Önemli bölümleri seçerek not alınız. Böylece öğrenme sürecinizi pekiştirebilirsiniz.

Göz Atarak Okuma

Metni **hızlıca** tarayarak **önemli bilgileri seçme** ve odaklanma yeteneğini geliştiren bir tekniktir. Bu teknikte başlık, alt başlık, vurgulanmış ifadeler veya görseller gibi metnin önemli bölümlerine göz atılır ve önemli bilgiler belirlenir.

Göz atarak okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Hızlı Bilgi Edinme	Ana Düşünceyi Belirleme
Metni hızlı bir şekilde tarayıp önemli bilgileri seçersiniz.	Başlık, alt başlık ve vurgulanmış ifadeler gibi metnin öne çıkan bölümlerinden ana düşünceyi belirlersiniz.
Dikkat Dağıtıcı Unsurlardan Kaçınma	Verimlilik
Metnin önemli bölümlerine odaklanarak dikkat dağıtıcı unsurlardan kaçınırsınız.	Gereksiz detaylara takılmadan önemli bilgileri hızlıca belirlersiniz.

Göz atarak okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Başlık ve alt başlıkları tarayınız: Metnin başlıklarını ve alt başlıklarını gözden geçirerek metnin ana hatlarını belirleyiniz.

Vurgulanmış ifadeleri inceleyiniz: Metinde vurgulanmış ifadeler veya önemli kelimeler varsa bunlara odaklanınız.

Görselleri değerlendiriniz: Metinde yer alan görselleri (resimler, grafikler, tablolar vb.) inceleyiniz ve görsellerin metnin içeriğiyle nasıl ilişkilendiğini anlamaya çalışınız.

Özet ve sonuç bölümlerini gözden geçiriniz: Metnin özet veya sonuç bölümlerini gözden geçirerek metnin genel içeriğini anlamaya çalışınız.

İşaretleyerek Okuma

Metni okurken **önemli bilgileri, ana düşünceyi işaretlemeyi** ve vurgulamayı içeren bir okuma tekniğidir. Bu teknikte metindeki önemli noktalar belirlenir ve çeşitli işaretlerle, sembollerle vurgulanır.

İşaretleyerek okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Önemli Bilgileri Belirleme	Anlama ve Analiz
Metnin ana düşüncesini ve önemli noktalarını belirlersiniz.	İşaretlediğiniz bilgileri daha sonra tekrar gözden geçirerek metni derinlemesine anlamlandırır ve analiz edersiniz.
Bellek Güçlendirme	Odaklanma
İşaret ya da sembollerle vurgulamanız bilgiyi daha kalıcı hâle getirir.	Metne dikkatinizi verir ve odaklanırsınız.

İşaretleyerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

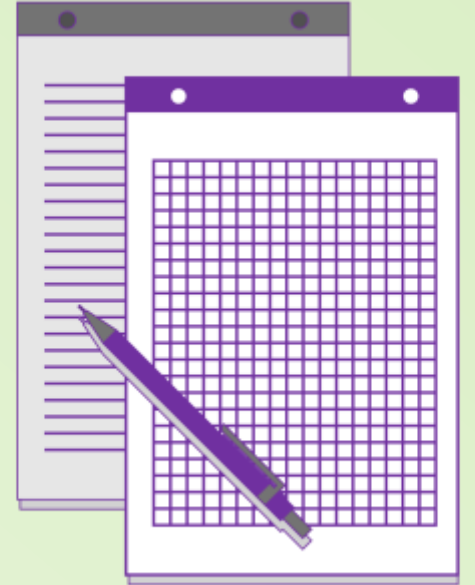
Önemli bilgileri belirleyiniz: Metni tararken ana fikirleri, önemli detayları veya vurgulanmış ifadeleri belirlemeye odaklanınız. Bu bilgileri işaretleyerek vurgulayınız. İşaretlediğiniz bilgileri anlamaya odaklanınız.

Dikkat dağıtan unsurlardan kaçınınız: Metnin önemli bölümlerini işaretleyiniz, gereksiz bilgilerden kaçınınız.

İşaretlemeleeri düzenli yapınız: Metni işaretlerle vurgularken düzenli ve anlaşılır işaretlemeleer yapmaya özen gösteriniz. Önemli bilgileri farklı renkler veya işaretlerle belirleyebilirsiniz.

Not alınız: İşaretleyerek okuma sırasında önemli bilgileri not alarak daha sonra gözden geçirme ve hatırlama sürecini kolaylaştırabilirsiniz.

Soru Sorarak Okuma

Metni anlamak ve içselleştirmek için okuyucunun metinle ilgili sorular sormasını içeren bir okuma stratejisidir. Bu teknikte, okuyucu metni okurken metindeki bilgileri anlamak için **sorular sorar** ve bu sorulara **cevap arar**. Bu teknik, eleştirel düşünme becerilerini artırmak için kullanılır.

Soru sorarak okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama ve Analiz

Metinle ilgili sorular sorduğunuzda içeriği anlar ve analiz edersiniz.

Odaklanma

Sorularınızla dikkatinizi metnin önemli bölümlerine odaklarsınız.

Eleştirel Düşünme

Metindeki argümanları sorgular, eleştirel düşünme becerinizi geliştirirsiniz.

Bellek Güçlendirme

Soruların cevapları üzerinde düşünür, bilgilerinizi daha kalıcı hâle getirirsiniz.

Soru sorarak okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Doğru sorular sorunuz: Metni okurken doğru ve etkili sorular sormaya özen gösteriniz. Sorularınız, metnin içeriğini anlamak ve derinlemesine düşünmek için yol gösterici olmalıdır.

Cevaplara odaklanınız: Cevaplarınızı metinde doğrulayarak ve analiz ederek güçlendiriniz.

Metni dikkatlice inceleyiniz: Metni dikkatlice okuyunuz ve sorularınıza cevap ararken detayları gözden kaçırmayınız.

Özetleyiniz: Metni okuduktan sonra sorularınıza verdiğiniz cevapları özetleyerek ve derinlemesine analiz ederek bilgilerinizi pekiştiriniz.

Not Alarak Okuma

Metindeki **önemli bilgilerin not edilmesini** amaçlayan okuma tekniğidir. Bu teknikte metnin **ana düşüncesi, önemli detayları veya vurgulanan ifadeleri** not alınır. Bu teknik, araştırma yaparken veya karmaşık metinlerde kullanılır.

Not alarak okuma tekniğinin yararları şunlardır:

İçeriği Kavrama	Odaklanma
Metnin ana düşüncesini ve önemli detaylarını belirler, içeriği daha kolay anlarsınız.	Metnin önemli bölümlerine odaklanarak dikkatinizi artırabilirsiniz.

Bellek Güçlendirme
Bilgileri not eder ve notlarınızı gözden geçirirseniz bilginin kalıcı olmasını sağlarsınız.

Not alarak okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Önemli bilgileri belirleyiniz: Ana düşünceyi, önemli detayları, vurgulanan ifadeleri veya ilginç noktaları not alarak öne çıkarınız.

Düzenli ve anlaşılır notlar tutunuz: Notlarınızı renk kodları kullanarak veya kısaltmalarla daha anlaşılır hâle getirebilirsiniz.

Notlarınızı sık sık gözden geçiriniz: Notlarınızı tekrarlayarak ve gözden geçirerek bilgiyi pekiştiriniz.

Özetleyiniz: Metni okuduktan sonra notlarınızı kullanarak metnin özetini oluşturunuz.

Özetleyerek Okuma

Metnin ana düşüncesinin ve önemli noktalarının belirlenmesini sağlayan bir tekniktir. Bu teknikte okuyucu, metnin genel yapısını ve önemli bilgilerini kendi cümleleriyle özetleyerek metni anlamaya çalışır. Araştırmalarda veya okuma becerilerini geliştirirken kullanılır.

Özetleyerek okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Önemli Bilgileri Belirleme	Zaman Yönetimi
Metnin ana düşüncesini ve önemli noktalarını belirler, metne genel bir bakış açısı ile yaklaşır.	Metni daha kısa sürede anlamlandırır.
Bellek Güçlendirme	Odaklanma
Metni kendi cümleleriyle özetlemeniz bilgiyi daha kalıcı hâle getirir.	Gereksiz detaylardan kaçınarak metnin ana hatlarını ve önemli bilgilerini belirlersiniz.

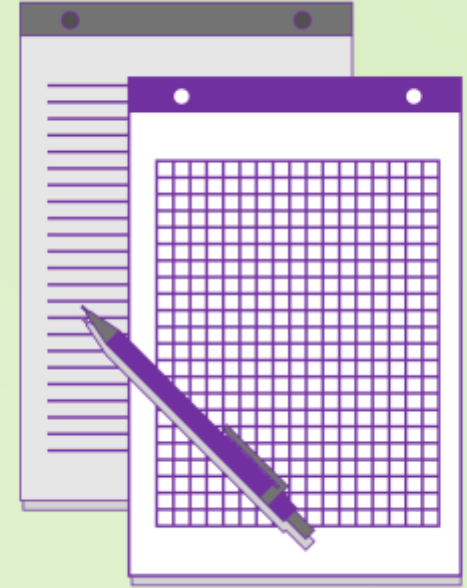
Özetleyerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Önemli bilgileri belirleyiniz: Metni tararken ana düşünceyi, önemli detayları veya vurgulanmış ifadeleri belirleyiniz. Özetinizde önemli detaylara yer veriniz.

Kısaltmalar kullanınız: Metni özetlerken kısaltmalar kullanabilirsiniz ancak kısaltmaların anlaşılır olmasına dikkat ediniz.

Özetinizin anlaşılır olmasına dikkat ediniz:
Oluşturduğunuz özetin anlaşılır ve tutarlı olmasına özen gösteriniz. Özet, metnin ana hatlarını ve önemli bilgilerini içermelidir. Özetinizde metinden doğrudan alıntılara yer vermeyiniz. Metinde belirlediğiniz önemli noktaları kendi cümlelerinizle yazınız.

Tahmin Ederek Okuma

Okuyucunun metni okurken metindeki bilgileri **analiz ederek tahminlerde bulunmasını** ve bu tahminleri doğrulamaya çalışmasını içeren bir tekniktir. Bu teknikte okuyucu, metni anlamaya çalışırken metnin sonraki bölümleri ile ilgili tahminlerde bulunur.

Tahmin ederek okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Eleştirel Düşünme	Anlamayı Derinleştirme
Metindeki bilgileri analiz ederek eleştirel düşünme becerinizi geliştirirsiniz.	Metin hakkında tahminlerde bulunur, tahminlerinizi doğrular, metni daha iyi anlarsınız.

Öngörü ve Analiz Becerilerini Geliştirme

Metni çözümler ve öngörü becerinizi geliştirirsiniz.

Tahmin ederek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Bağlamı doğru anlamaya çalışın: Bağlam, gelecek bölümler hakkında doğru tahminlerde bulunmanıza yardımcı olacaktır.

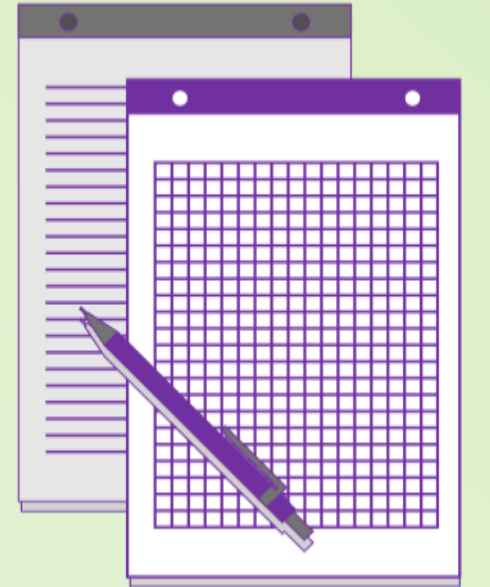
İpucu arayın: Metindeki anahtar kelimeler, vurgulanmış ifadeler veya önemli detaylar tahminlerinizde size yardımcı olabilir.

Doğru mantık yürütünüz: Metindeki verilerle çelişmeyen mantıklı tahminler yapınız.

Tahminlerinizi kontrol ediniz: Yanlış tahminler yapmışsanız sürekli olarak tahminlerinizi güncelleyiniz.

Özetleyiniz: Metni analiz ederek okuduktan sonra metni özetleyerek tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

Rehberle / Kılavuzla Okuma

Metni anlamak ve içselleştirmek için dışarıdan bir **rehber veya kılavuz kullanılması**na dayalı bir tekniktir. Okuyucu, metni okurken yardımcı bir kaynaktan (öğretmen, aile büyükleri; sözlük, ansiklopedi vb.) yararlanarak metnin içeriğini daha iyi anlamaya çalışır.

Rehberle / kılavuzla okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama	Kavrama Gücünü Artırma
Birinin ya da bir kaynağın desteği ile okuduğunuzda metni daha iyi anlarsınız.	Rehber veya kılavuzlarla, metnin önemli noktalarını kavrayabilirsiniz.
Doğru Bilgi Edinme	Odaklanma
Özellikle karmaşık veya teknik metinlerle çalışırken doğru bilgiye kolayca ulaşırsınız.	Metnin önemli bölümlerine odaklanır ve doğru yönde ilerlersiniz.

Rehberle / kılavuzla okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Doğru kaynak seğiniz: Özellikle akademik metinlerde veya uzmanlık gerektiren konularda güvenilir kaynaklar tercih ediniz.

Açıklamaları doğru anlayınız: Rehber veya kılavuzun açıklamalarını anlamaya çalışınız. Bu açıklamalar, metnin içeriğini daha iyi anlamınıza yardımcı olabilir.

Anahtar noktaları belirleyiniz: Anahtar noktaları belirleyerek metnin önemli bilgilerini vurgulamaya çalışınız.

Çeşitli kaynaklara başvurunuz:
Rehber veya kılavuzdan edindiğiniz bilgileri çeşitli kaynaklardan aldığınız bilgiler ile geliştiriniz.

Akranla / Eşle Okuma

İki veya daha fazla okuyucunun birlikte bir metni okumasını ve metni anlamak için birbirleriyle etkileşime geçmelerini içeren bir okuma tekniğidir. Bu teknikte okuyucular; metni birlikte okurken birbirlerine yardımcı olur, sorular sorar ve metni tartışırlar.

Akranla / eşle okuma tekniğinin yararları Şunlardır:

Anlama ve İçselleŐtirme

Metni bir akran ya da eşle birlikte okur ve tartıŐırsanız metni derinlemesine anlarsınız.

İletişim Becerilerini Güçlendirme

İletişim becerilerinizi geliştirirsiniz.

Eleştirel DŐŐnme

Konuyu farklı bakış açılarıyla değerlendirirsiniz.

Empati ve YardımlaŐma

İŞ birliği içinde çalıŐarak empati kurarsınız.

Özetleyerek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Etkili iletişim kurunuz: Açık ve net bir şekilde düşüncelerinizi ifade etmeye ve akranınızı, okuma eşinizi dikkatle dinlemeye özen gösteriniz.

Soru sorunuz ve tartışınız: Birbirinize sorular sorarak ve metni tartışarak konuyu farklı bakış açılarıyla ele alınız.

Denge ve iş birliği içinde hareket ediniz: Herkesin fikirlerini paylaşmasına ve katkıda bulunmasına fırsat veriniz.

Empati kurunuz: Grup içinde herkesin görüşlerini anlamaya çalışınız ve empati kurunuz. Farklı bakış açılarına saygı göstermek ve karşılıklı anlayışı artırmak önemlidir.

Okuma Halkası

Bir grup okuyucunun okudukları ortak bir metinle ilgili yorumlarını paylaştıkları bir tekniktir. Bu teknik, genellikle bir okuma grubu veya sınıf içinde kullanılır. Okuma halkası, metni derinlemesine anlama, farklı bakış açılarını değerlendirme ve grup içindeki iletişimi güçlendirme amacıyla kullanılır.

Okuma halkası tekniğinin yararları şunlardır:

Derinlemesine Anlama	Farklı Bakış Açıları
Farklı yorumlarla metni derinlemesine anlarsınız.	Her bireyin metin hakkındaki görüşü ile farklı bakış açıları kazanırsınız.
Grup İçi İletişim Gücü	Empati
Fikir alışverişinde bulunarak iletişim gücünüzü artırabilirsiniz.	Empatik düşünme becerinizi artırabilirsiniz.

Tahmin ederek okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Empatik düşününüz: Her okuyucunun sırayla metni okuması ve ardından yorum yapması sağlanmalıdır.

Saygılı olmaya özen gösteriniz : Her okuyucunun düşüncesine ve yorumuna değer verilmelidir.

Odaklanınız: Grup içindeki herkesin metni dikkatlice okuması ve anlamaya çalışması önemlidir.

Aktif katılım sağlayınız: Her okuyucunun fikirlerini açıkça ifade etmesi ve grup içindeki tartışmalara katkıda bulunması önemlidir.

Tartışarak Okuma

Bir grup okuyucunun bir metni okurken birbirleriyle **tartışmalarını** ve metni derinlemesine anlamaya çalışmalarını içerir. Bu teknik, okuyucuların metni birlikte analiz etmelerini, farklı görüşleri paylaşmalarını ve birbirlerinden öğrenmelerini sağlar.

Tartışarak okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Derinlemesine Anlama

Metni daha kapsamlı bir şekilde analiz edersiniz.

Farklı Görüşlerin Değerlendirilmesi

Grup üyelerinin ifade ettikleri görüşleriyle metni farklı açılardan değerlendirirsiniz.

İletişim Becerilerini Güçlendirme

Fikirlerinizi açıkça ifade eder ve etkili iletişim kurarsınız.

Empati ve Anlayış

Farklı görüşleri dinler ve anlar, empati kurma becerinizi geliştirirsiniz.

Tartışarak okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Saygı ve empatiyi sağlayınız: Farklı görüşleri dinlemek ve anlamak, verimli bir tartışma ortamı yaratır.

Dinleyiniz ve aktif katılım sağlayınız: Grup içindeki herkesin fikirlerini açıkça ifade etmesine ve dinlemesine fırsat verilmelidir. Aktif katılım teşvik edilmeli ve herkesin söz hakkı olduğu bir ortam sağlanmalıdır.

Odaklanınız: Odaklanma ve derinlemesine analiz, verimli bir tartışma ortamı sağlar.

Doğru sorular sorunuz: Sorular, metnin anlaşılmasına yardımcı olacak şekilde yönlendirilmelidir.

Görsel Okuma

Metnin **görsel unsurlarını** (resim, grafik, diyagram, tablo, infografi vb.) inceleyerek metnin içeriğini anlamaya çalışma tekniğidir. Görsel okuma tekniği, görsel içeren tüm metinlerde kullanılır.

Görsel okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Anlama	Karmaşık Bilgileri Özetleme
Resimler, grafikler ve diyagramlar gibi unsurları inceleyerek metni daha iyi anlarsınız.	Görsel unsurlar, karmaşık bilgileri daha basit ve anlaşılır bir şekilde özetleyebilir. Bu nedenle görsellerle karmaşık bilgiyi kavrsınız.
Bellekte Tutma	Odaklanma
Metindeki bilgileri kalıcı hâle getirirsiniz.	Dikkat çekici ve yerinde kullanılan görsel unsurlarla metne odaklanırsınız.

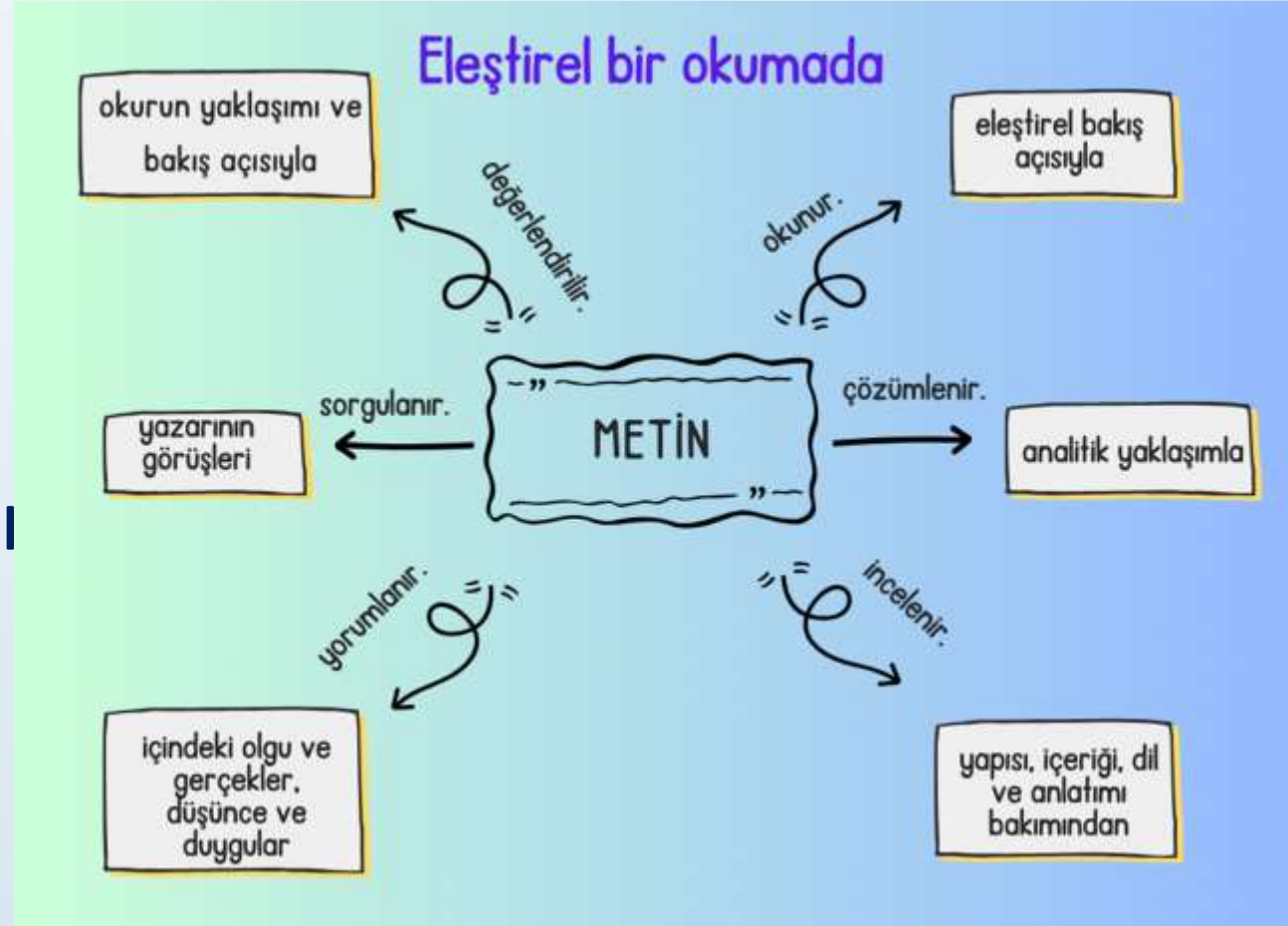
Görsel okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Görsellerin anlamını çözünüz: Görsel unsurların anlamını doğru bir şekilde çözmek ve yorumlamak önemlidir. Grafiklerin, diyagramların ve infografilerin anlamını kavramak, bilgiyi daha iyi özetlemeye yardımcı olur. Bu nedenle metindeki görsel unsurların dikkatlice incelenmesi gerekir.

Kavram Haritası

Kavram haritası, bir konuyla ilgili anahtar kavramları, ilişkileri ve bağlantıları gösterir. Bir konunun yapısını anlamak ve bilgileri düzenlemek için kullanılır.

Kavram haritası örneği

Kavram haritalarının yararları şunlardır:

Yapıyı Görselleştirme

Anahtar ve alt kavramları görselleştirir ve daha iyi kavrarsınız.

İlişkiyi Gösterme

Metindeki unsurlar arasındaki ilişkiyi görsel olarak özetlersiniz.

Bilgi Düzenleme

Bilgilerin gruplandırır, kavramları sıralar ve ilişkileri daha net gösterirsiniz.

Bellek

Metinde anlatılanları görselleştirerek bilginizi kalıcı hâle getirirsiniz.

Kavram haritası oluşturulurken bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Anahtar kavramları belirleyiniz: Metni okurken anahtar kavramları belirleyerek işaretleyiniz ya da not alınız.

İlişkileri belirleyiniz: Metnin niteliğine göre hiyerarşi, neden sonuç, benzerlik ya da karşıtlıklar gibi kavramlar arası ilişkileri doğru belirlemeye özen gösteriniz.

Anlaşılır bir dil kullanınız: Kavram haritası oluştururken metindeki kavramlar ve bunlar arasındaki ilişkileri açık ve anlaşılır bir Şekilde gösteriniz.

Görsel unsurlar kullanınız: Kavram haritası oluştururken Őekiller, oklar, renkler gibi görsel unsurlardan yararlanınız.

Empatik Okuma

Empatik okumada, okuyucu metni sadece bilgiyi anlamak için değil **yazarın hislerini ve dűşüncelerini anlamak** için okur. Empatik okuma, daha derin bir anlayış ve bağlantı kurma amacıyla kullanılır. Bu teknik, özellikle edebî eserler, makaleler veya kişisel yazılar okunurken kullanılır.

Empatik okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Yazarı Derinlemesine Anlama	Bakış Açısını Anlama
Yazarın iç dünyasını daha derinlikli incelersiniz.	Yazarın neden belirli bir konuda yazdığını ve hangi duyguları ifade etmeye çalıştığını daha iyi anlarsınız.
Yorumlama ve Analiz	Empati ve Anlayış
Yazarın niyetini, dil kullanımını daha derinlemesine yorumlar, analitik düşünme becerinizi geliştirirsiniz.	Yazarın deneyimlerine, duygularına ve düşüncelerine odaklanır, yazarla empati kurarsınız.

Empatik okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Duygusal bağlama odaklanınız: Yazarın duygularını ve ifade etmeye çalıştığı duygusal tonu fark etmeye çalışınız.

Dil kullanımını inceleyiniz: İmgeler ve diğer dil ögeleri üzerinde odaklanarak yazarın niyetini anlamaya çalışınız.

Duygusal ifadeleri değerlendiriniz: Yazarın hangi duyguları ifade etmeye çalıştığını ve bu duyguları nasıl ifade ettiğini anlamaya çalışın.

Empati kurunuz: Yazarın bakış açısını anlamak için onun duygu ve düşüncelerine odaklanınız. Empati kurarken kendi duygusal bağlamınızı da göz önünde bulundurunuz.

Yaratıcı Okuma

Metni yaratıcı düşünme ve hayal gücünü kullanarak anlamaya çalışma tekniğidir. Bu teknikte, okuyucu metni daha **özgün ve yaratıcı** bir şekilde değerlendirir, **farklı bakış açılarıyla** yorumlar ve **yeni fikirler** üretir. Özellikle edebî ve felsefi metinler okunurken kullanılır.

Yaratıcı okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Yaratıcı Düşünme Becerisi

Metni farklı bir bakış açısıyla değerlendirerek özgün düşünceler ortaya koyma becerinizi geliştirirsiniz.

Hayal Gücünü Geliştirme

Metni okurken zihninizde canlandırır, hayal gücünüzü geliştirirsiniz.

Analitik Düşünme Becerisi

Analitik düşünerek metni çözümlersiniz.

Derinlemesine Anlama

Yaratıcı yorumlar ve düşüncelerle metnin derinliklerine inersiniz.

Yaratıcı okuma tekniğini uygulamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Görselleştirin ve canlandırın: Olayları, karakterlerin betimlemelerini zihninizde canlandırın.

Farklı bakış açıları kullanınız: Karakterlerin, olayların ve temanın farklı yönlerini düşününüz ve yaratıcı yorumlar yapınız.

Yaratıcılığı destekleyen bir ortamda okuyunuz: Rahat ve sessiz bir ortamda metni yaratıcı bir şekilde değerlendirin.

Özgün fikirler üretiniz: Metni okurken kendi düşüncelerinizi, duygularınızı ve yorumlarınızı metne yansıtarak yeni perspektifler oluşturunuz.

Kaynakça Okuma

Bir metinde yer alan **kaynakçayı, referansları veya alıntılarını** daha etkin bir şekilde **okuma ve değerlendirme** tekniğidir. Bu teknik, bilimsel makaleler, araştırma yazıları, akademik metinler ve kaynakça içeren diğer belgelerle çalışırken kullanılır.

Kaynakça okuma tekniğinin yararları şunlardır:

Doğru Kaynak Kullanımı

Metindeki referansları ve kaynakları dikkatlice inceleyerek güvenilir bilgilere ulaşırsınız.

Bağlamı Çözümleme

Alıntılarının nereden geldiğini, niçin kullanıldığını belirleyerek bağlamı çözümlersiniz.

Kaynakları Değerlendirme

Kaynakların güvenilirliğini ve hangi amaçla kullanıldığını belirleyerek kaynakları analiz edersiniz.

Derinlemesine Anlama

Konuyla ilgili daha geniş bir bakış açısı kazanır ve bilgiyi derinlemesine anlarsınız.

Kaynakça okurken bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Kaynakların güvenilirliğini kontrol ediniz: Akademik yayınlar, güvenilir veri tabanları veya tanınmış araştırma kuruluşları tarafından yapılan çalışmalar genellikle daha güvenilirdir.

Referansları kontrol ediniz: Alıntılarının doğru yapıldığından ve kaynakça içinde uygun bir şekilde belirtildiğinden emin olunuz.

Bağlamı anlamaya çalışınız: Kaynakların asıl metinle uyumlu olup olmadığını ve doğru bir şekilde yorumlandığını kontrol ediniz.

Çeşitli kaynakları kullanınız: Farklı perspektiflerden bilgi edinmek ve konuyu farklı açılardan ele almak önemlidir.

Eleştirel okuma yaparken **doğru okuma tekniklerinin** kullanılması; okuma deneyimini daha **verimli, etkili ve keyifli** hâle getirir. Okuma **amacına ve metnin özelliklerine göre birden fazla** okuma tekniği bir arada **kullanılabilir**. Bu teknikler **anlama, analiz, öğrenme** süreçlerini güçlendirerek okuma becerilerini geliştirir ve bilgi düzeyini artırır.

ELEŞTİREL OKUMA SÜRECİNDE NELER YAPILMALIDIR?

Eleştirel okuma; metni **tanıma, anlama, analiz etme, yorumlama ve değerlendirme** adımlarından oluşan **bütüncül bir süreçtir**. Okuma sürecini, öncesinden sonrasına bütüncül bir süreç olarak görmek ve her aşamada gereken stratejileri uygulamak, okumayı anlamlandırmada önemli katkılar sağlar.

Eleştirel okuma; okuma öncesinde, esnasında ve sonrasında birtakım etkinliklerin gerçekleştirilmesini gerekli kılan karmaşık bir bilişsel süreçtir. Bu üç aşamada yapılacak etkinlikler, **okuma stratejileri** olarak adlandırılır. Aşağıdaki şekil eleştirel okuma stratejilerinin aşamalarını göstermektedir.

Okuma Öncesi

Okuma öncesi stratejileri; okurun, metnin **içeriği ve yapısıyla** ilgili **ön bilgiler** edinmesini, önceki okuma deneyimleri ile ilişki kurmasını sağlar. Böylelikle okur, metni okumaya başlamadan **metinle** deneyimleri arasında bir **bağ kuracaktır**. Bu stratejiler metinle ilgili **tahmin**lerde bulunma ve okumayı **planlamaya** yöneliktir.

Okuma Öncesinde Kullanılan Stratejiler

- Metni okuma amacı belirlenir.
- Metnin görselleri, dış yapısı, başlıkları gözden geçirilir.
- İzlenimlerden hareketle metnin içeriği ile ilgili tahminlerde bulunulur.
- Okuma amacına uygun okuma hızı ve okuma teknikleri belirlenir.
- Metnin içeriği, gelişimi hakkında sorular üretilir.

Okuma Esnası

Okuma sırasında uygulanacak stratejiler **metni anlamaya**, metindeki **bilgileri almaya**, ön bilgileri ile **karşılaştırmaya** yöneliktir. Ayrıca okuma öncesi stratejilerden edinilen izlenimlerin doğruluğu ve geçerliği, okuma sırasında uygulanacak stratejiler aracılığı ile belirlenir.

Okuma Esnasında Kullanılan Stratejiler

- Metindeki anlamı bilinmeyen kelime ve kelime gruplarının anlamı bağlamdan tahmin edilir. Gerekirse sözlüklerden faydalanılır.
- Belli aralıklarla durularak metindeki anlam üzerine düşünülür.
- Metindeki görsellerle metnin içeriği ilişkilendirilir.
- Zaman zaman geriye dönüşler yapılır, metinden anlaşılan bilginin doğruluğu kontrol edilir.

Okuma Esnasında Kullanılan Stratejiler

- Metinde anlatılanlar belli aralıklarda özetlenir.
- Metni daha iyi anlamlandırmak için tablo, kavram haritası vb. şema ve şekillerden faydalanılır.
- Metindeki anahtar kelimeler, önemli bölümler işaretlenir ya da not alınır.
- Metindeki bağlantı ve geçiş ifadelerine odaklanılarak anlama etkisi belirlenir.

Okuma Sonrası

Okuma sonrası süreç, metni **yorumlama** ve **değerlendirme** aşamasıdır. Bu aşamada, okuma öncesi oluşturulan tahminler, sorular ve okuma sırasında edinilen bilgiler gözden geçirilir ve metin belli stratejiler uygulanarak değerlendirilir.

Okuma Sonrasında Kullanılan Stratejiler

- Okuma amacına ulaşıp ulaşılmadığı sorgulanır.
- Metin tam anlaşılmamışsa gerektiğinde tekrar okunur.
- Metinden edinilen bilgiler özetlenir.
- Okuma öncesindeki tahminlerin doğruluğu kontrol edilir.
- Okuma öncesinde oluşturulan soruların cevapları verilir.
- Metnin geçerliği, güvenilirliği ve tutarlılığı sorgulanır.

Okuma Sonrasında Kullanılan Stratejiler

- Metinde öne sürülen görüşlere karşı argümanlar oluşturulur.
- Argümanların desteklenmesi için ek kaynaklara başvurulur.
- Metin hakkındaki görüş ve düşünceler, diğer okurlarla tartışılır.
- Metin hakkında değerlendirmeler yapılır.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2013). *Okuma ve Anlama Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetişli, İ. (2015). *Metin Tahlillerine Giriş / 1 şiir*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Göktürk, A. (1997). *Okuma Uğraşı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gündüz O., şimşek T. (2011). *Anlatma Teknikleri, Uygulamalı Okuma Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Karatay, H. (2022). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama (5. Bs.)*. Ankara: Pegem Akademi.
- zdemir, E. (2002). *Eleştirel Okuma*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Metin Tahlilleri Dersi I-II Dersi ğretim Programı*.
- Temizkan, M. (2009). *Metin Türlerine Göre Okuma Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ülper, H. (2019). *Okuma ve Anlamlandırma Becerilerinin Kazandırılması*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2021). *Eleştirel ve Analitik Düşünme*. Ankara: Pegem Akademi.